

Lange Władysław Piotr (1945-2005), geograf – specjalista z zakresu hydrologii, gospodarki wodnej i limnologii fizycznej, nauczyciel akademicki.

Prodziekan ds. nauczania Wydziału Biologii, Geografii i Oceanologii UG, Kierownik Zakładu Limnologii oraz Katedry Limnologii UG, Kierownik Stacji Limnologicznej UG w Borucinie.

Władysław Lange, syn Władysława i Małgorzaty Agnieszki Lange (1917-2009), urodził się 19 września 1945 r. w Więcborku, w rodzinie o głębokich tradycjach pedagogicznych. W 1956 roku przeniósł się wraz z rodziną do Gdańska, gdzie ukończył szkołę podstawową nr 38 (1959 r.) oraz I Liceum Ogólnokształcące (1964 r.). Wierny tradycji rodzinnej w 1964 roku rozpoczął studia na Wydziale Geografii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku, gdzie pod kierunkiem prof. dr. Kazimierza Łomniewskiego napisał pracę magisterską pt. *Charakterystyka hydrograficzna jezior w dorzeczu Salinki*. Tytuł magistra geografii w zakresie hydrologii uzyskał 4.07.1969 r. Bezpośrednio po studiach (1.10.1969 r.) W. Lange został zatrudniony na stanowisku magistra-stażysty na Stacji Limnologicznej WSP w Borucinie (w Katedrze Geografii Fizycznej kierowanej przez prof. dr. K. Łomniewskiego), a z chwilą utworzenia Uniwersytetu Gdańskiego podjął pracę na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi, w Zakładzie Hydrografii i Klimatologii Instytutu Geografii. Od początku swojej kariery zawodowej (1.07.1970 magister-stażysta naukowo-techniczny, 1.09.1971 – asystent naukowo-dydaktyczny, 15.02.1973 – starszy asystent) specjalizował się w głównej mierze w problematyce limnologicznej, a pierwszy artykuł naukowy poświęcił zagadnieniom morfometrii oraz bilansu wodnego jezior w dorzeczu Salinki (*Zesz. Nauk. Wydziału BiNoZ UG, Geografia, 1970, t. 1*). Zebrany w latach 1971-1975 materiał dokumentacyjny obejmujący wyniki pomiarów i obserwacji hydrograficznych prowadzonych na jeziorach Pojezierza Kaszubskiego stał się podstawą rozprawy doktorskiej pt. *Próba ustalenia typologii termiczno-dynamicznej wybranych jezior Pojezierza Kaszubskiego* (maszynopis, Biblioteka Główna UG). Promotorem pracy, wyróżnionej Nagrodą Ministra III stopnia, był doc. dr hab. Michał Żurawski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Stopień doktora nauk geograficznych W. Lange uzyskał 10.06.1976 r. na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi UG. W tym samym roku zatrudniony został na stanowisku adiunkta w Zakładzie

Hydrografii i Klimatologii Instytutu Geografii, a następnie – wskutek zmian organizacyjnych – w Zakładzie Hydrologii i Gospodarki Wodnej (od 1.01.1982 r.) oraz Katedrze Hydrologii i Klimatologii (od 1.10.1983 r.). Jako adiunkt kontynuował i rozwijał swoje dotychczasowe zainteresowania naukowe. Prace badawcze dotyczące stosunków wodnych obszarów młodoglacjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem hydrologicznej roli jezior oraz wykorzystania ich zasobów wodnych, realizował głównie na obszarze Pojezierza Pomorskiego i Pobrzeża Bałtyckiego. Niemniej prowadził także ekspedycyjne badania porównawcze wybranych zespołów jezior w innych regionach Polski. W publikacjach i referatach naukowych z tego okresu W. Lange koncentrował się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z oceną przyrodniczych uwarunkowań funkcjonowania systemów jeziornych oraz poziomem ich tolerancji. Najpełniej problematykę tę rozwinął w rozprawie habilitacyjnej *Fizyczno-limnologiczne uwarunkowania tolerancji systemów jeziornych Pomorza* (Zesz. Nauk. UG, Rozpr. i Monogr., 1986, nr 79), w której zdefiniował szczegółowe zasady funkcjonowania jezior jako przyrodniczych systemów akumulacji energii i masy oraz zawarł schematy funkcjonalne, które obecnie powszechnie są przywoływane w publikacjach limnologicznych. Po przeprowadzonym na Wydziale Melioracji Wodnych Akademii Rolniczej we Wrocławiu przewodzie habilitacyjnym, Centralna Komisja Kwalifikacyjna zatwierdziła dn. 24.10.1988 r. przyznany W. Lange Uchwałą Rady Wydziału z dn. 17.03.1987 r. stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie melioracji wodnych - hydrologii. Dnia 1.04.1989 r. W. Lange powołany został przez Ministra Edukacji Narodowej na stanowisko docenta, a 1.11.1994 r. mianowany profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Gdańskiego. W roku 1990 wybrany został na Prodziekana ds. nauczania na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii, którą to funkcję sprawował przez dwie kolejne kadencje (1990-1993 i 1993-1996). Kształtowana przez wiele lat specjalizacja naukowa, której towarzyszyły konsekwentne działania zmierzające do zbudowania własnego zespołu badawczego ukierunkowanego głównie na problematykę fizycznolimnologiczną, doprowadziła do utworzenia na Wydziale BGiO UG oraz powierzenia W. Lange kierownictwa Zakładu Limnologii (1.09.1993 r.), a następnie Katedry Limnologii (1.11.1998 r.). W 1998 r. objął także kierownictwo Stacji Limnologicznej w Borucinie, która została włączona w strukturę organizacyjną Katedry, i wraz ze stworzonym przez siebie zespołem kontynuował badania nad rozpoznaniem fizycznolimnologicznych uwarunkowań współczesnych przemian jezior oraz diagnozowaniem aktualnego stanu ich środowisk wodnych; z prac o charakterze stosowanym na pierwszy plan wysuwają się operaty hydrologiczne do planów ochrony parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody. W całej swojej karierze geografa-limnologa

przewodził badania na blisko 250 jeziorach. Był autorem około 100 publikacji o tematyce hydrologicznej i limnologicznej, z czego 6 to publikacje książkowe.

Oprócz działalności stricte naukowej W. Lange dużą wagę przykładał do edukacji studentów, zwłaszcza do edukacji limnologicznej. W latach 1993-2003 opracowywał założenia i przygotowywał programy studiów dla kierunku geografii Uniwersytetu Gdańskiego, aktywnie uczestniczył w kształtowaniu programu specjalizacji z zakresu hydrologii i klimatologii, a także był inspiratorem bogatej oferty kursów fakultatywnych z zakresu limnologii. Wyrazem uznania dla osiągnięć naukowo-dydaktycznych W. Langego było powierzenie mu przez Komisję Hydrograficzną PTG przygotowania rozdziału poświęconego badaniu jezior i zbiorników w *Przewodniku do hydrograficznych badań terenowych* pod redakcją M. Gutry-Koryckiej i H. Werner-Więckowskiej (Warszawa, 1989). Uznając brak podręczników i przewodników metodycznych za podstawową przeszkodę w rozwoju badań limnologicznych w Polsce, zostaje redaktorem oraz autorem większości rozdziałów skryptu *Metody badań fizycznolimnologicznych* (Gdańsk, 1993), będącego pierwszym polskim poradnikiem merytorycznym prowadzenia badań limnologicznych. Przejawem aktywności pedagogicznej W. Langego była również wieloletnia współpraca ze Studenckim Kołem Naukowym Geografów UG, której efektami były liczne obozy naukowe, wspólne publikacje, a także wyprawy badawcze. Pod jego kierownictwem Koło Naukowe specjalizowało się w porównawczych badaniach wybranych jezior Polski, których celem była syntetyczna ocena abiotycznych właściwości mas wodnych jako funkcji oddziaływania naturalnych i antropogenicznych czynników przyrodniczych. Zainicjowane w roku 1974 przez Studenckie Koło Naukowe, pod jego kierunkiem, badania jezior w Dolinie Pięciu Stawów Polskich, przekształciły się z czasem w cykl wieloletnich badań limnologicznych gdańskiego ośrodka geograficznego, które objęły swym zakresem terytorialnym wszystkie największe zbiorniki tatrzańskie. Od 1989 roku, kiedy to po raz pierwszy objął opieką własną grupę seminaryjną, był promotorem 139 prac magisterskich. Sprawował opiekę promotorską czterech przewodów doktorskich, w tym dwóch zakończonych.

W. Lange był członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego (od 1970), Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (od 1987), Komitetu Gospodarki Wodnej PAN - Sekcja Hydrologii (1990-1993). Odegrał istotną rolę w integracji środowiska geografów-limnologów; był współinicjatorem, wraz z prof. Adamem Choińskim z UAM w Poznaniu, odbywających się cyklicznie od roku 1997 Konferencji Limnologicznych oraz współzałożycielem i wiceprezesem powołanego w roku 2002 Polskiego Towarzystwa Limnologicznego. Zasiadał w Kolegiach Redakcyjnych: Roczników Fizycznogeograficznych UG (od 1996),

Peribalticum (od 1997), Badań Limnologicznych (od 2000), Limnological Review (od 2001). Odznaczony Brązowym (1976) oraz Złotym Krzyżem Zasługi (1999), uzyskał nagrody – Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1977, 1979) oraz Rektora UG (1973, 1980, 1983, 1988, 1989, 1993, 1996).

Władysław Lange zmarł nagle 18 sierpnia 2005 r. w Gdańsku, tuż przed oddaniem do druku publikacji *Jeziora górnej Raduni i jej zlewnia w badaniach z udziałem Stacji Limnologicznej w Borucinie* (Gdańsk, 2005) podsumowującej ostatnie lata jego pracy naukowej oraz spinającej 45 lat istnienia Stacji w Borucinie. Został pochowany w Gdańsku na Cmentarzu Łostowickim.

autorzy biogramu: Dariusz Borowiak, Magdalena Borowiak